

KENNISMAKING:

Gebaseerd op een artikel van Dr. S.H.U. Bowie
Oorspronkelijke tekst afkomstig van de
Shetland Sheep Breeders Group in Engeland
Vertaling Piet van Geest, oktober 1995

Herkomst

Over de oorsprong van het Shetland-schaap bestaat geen zekerheid.

Het is waarschijnlijk verwant aan de kortstaart Noorse Spealsau. De Vikingen brachten deze dieren meer dan 1000 jaar geleden naar Shetland. Mogelijk zijn ze gekruist met reeds op de eilanden aanwezige schapen van een kortstaart Soay-type. Door het eeuwenlange betrekkelijke isolement van Shetland bleven de oorspronkelijke kenmerken bewaard.

Tegen het einde van de achttiende eeuw begon het kruisen met andere rassen in de vruchtbaarder delen van Shetland.

Onder invloed hiervan begon begin deze eeuw de kwaliteit van de wol verontrustend terug te lopen. Daarop werd in 1927 de Shetland Flock Book Society onder voorzitterschap van Dr. J.C. Bowie opgericht.

Sindsdien verbeterde de kwaliteit van de wol geleidelijk, ondanks de in brede kring gekoesterde wens om zakelijk gezien interessantere kruislingen te fokken.

Kenmerken en verspreiding

De Shetland staat te boek als een primitief schaap, als een niet "verbeterd" ras.

Hij is niet zo groot en mist de snelle gewichtstoename om te voldoen aan de eisen van de hedendaagse professionele fokkerij.

Wel heeft het ras zijn natuurlijke kenmerken behouden, zoals winterhardheid, probleemloos lammeren, lange levensduur en een buitengewoon fijne vacht.

De Shetland voelt zich thuis in open, voedselarme gebieden, vanwege zijn vermogen om op een mager dieet te gedijen.

Het is ook een potentieel vleesras na kruising met Cheviot- of Down-rassen.

Tegenwoordig zijn er ongeveer 200.000 fokooien en lammeren op Shetland. Steekproeven in de laatste jaren wezen uit dat slechts een kwart raszuiver is.

De meest voorkomende kleur is wit. Deels vanwege de dominantie van het witte kleur-gen en deels vanwege de hogere marktprijs van witte wol.

Omdat maar weinig bedrijven op kleur fokken, worden sommige kleuren erg zeldzaam. De populariteit van de Shetland op het Engelse vasteland leidt hopelijk tot het behoud van alle erkende kleuren en tekeningen.

Er zijn meer dan dertig karakteristieke benamingen in het Shetland-dialekt voor de tekening van de kop, zoals katmoget, gulmoget, mirkface, sholmet en yuglet etc.

In Engeland komt de Rare Breeds Survival Trust al jarenlang op voor bedreigde gebruikshuisdieren. Deze Trust merkte de Shetlands op het Engelse vasteland in 1977 nog als "bedreigd" aan. Door het enthousiasme van vooral kleine fokkers was het ras in Engeland al binnen tien jaar uit de gevarenzone. Sinds 1991 staat het Shetland-schaap te boek als een "klein" ras, met een eigen Shetland Sheep Breeders Group.

Raszuivere Shetland-dieren zijn klein, met fijne botten.

De ram is doorgaans gehoornd, de ooi niet, hoewel hoornloze rammen en ooiën met hoorntjes ook voorkomen.

De karakteristieke korte staart heeft de vorm van een weerhaak, is breed bij de inplanting, loopt over driekwart van zijn lengte enigszins toe en verder recht tot aan de platte, dun behaarde punt. Hij is normaal niet langer dan 10 tot 15 cm.

Niet de lengte maar de vorm van de staart is het belangrijkste kenmerk van een raszuiver dier.

Shetland-Wol

De pijlers van de wereldberoemde wolindustrie op Shetland waren de hoogwaardige kwaliteit van de wol en het vakkundige spinnen en breien. Een bekend voorbeeld zijn de sjaals, die zo fijn zijn, dat ze door een trouwring gehaald kunnen worden.

De brede variatie in kleuren en de fijnheid onderscheiden Shetland wol van andere.

Er zijn elf volle kleuren vastgesteld met allerlei schakeringen daartussen.

De kleuren lopen uiteen van zwart tot donker grijs (shaela), blauw-grijs (emsket), grijs, licht grijs, wit, licht bruin-grijs (musket), fawn (reebruin), gelig bruin (mioget), roodbruin (moorit) tot donkerbruin.